

Factsheet ganzenbeheer 2026

Noord-Holland

FBE FAUNABEHEERENHEID
NOORD-HOLLAND

Schadecijfers

Acceptabele schade

In 2014 hebben provincies beleidsafspraken gemaakt over wat acceptabele schadeniveaus zijn. Voor de grauwe gans is toen de getaxeerde schade 2005 gekozen als na te streven schadeniveau. Voor de brandgans is de 2009 als uitgangsjaar gekozen. Deze waarden zijn later herzien door de provincie. De huidige schadecijfers zijn nog vele malen hoger dan de vastgestelde acceptabele schade (Tabel 1). Het doel is om het getaxeerde schade bedrag onder het niveau van de acceptabele schade te krijgen. Dit zou betekenen dat de schade veroorzaakt door de ganzen dusver is gezakt dat dit een beheersbaar niveau heeft bereikt.

In foerageergebieden wordt de schade veroorzaakt door ganzen volledig gedoogd. Dit valt dan ook buiten de acceptabele schade. In verdere schadecijfers in deze factsheet worden de schadebedragen aan foerageergebieden dan ook niet meegenomen.

Tabel 1: Acceptabele schade en getaxeerde schade Noord-Holland

	Acceptabele schade (€)	Getaxeerde schade 2025 (€)
Brandgans	260.000	2.466.189
Grauwe gans	720.000	18.741.966
Totaal	980.000	

Schadecijfers 2025

In 2025 is de totale schade aan landbouwgewassen getaxeerd op 37,5 miljoen euro. Dit is gebaseerd op 2.279 tegemoetkomingsaanvragen. Van deze totale schade is 22,7 miljoen euro veroorzaakt door ganzen (60,5%). Hierbij is de schade van ganzen in foerageergebieden niet meegerekend. De meeste ganzenschade werd veroorzaakt door de grauwe gans (82,6%). Daarnaast zorgde de brandgans (10,9%) en de kolgans (4,4%) voor de meeste schade. In mindere mate is er ook schade ondervonden van rotgans, nijlgans en Canadese gans. Van de rietgans en verwilderde boerengans is nauwelijks schade geconstateerd (Tabel 2).

Tabel 2: getaxeerde schade door ganzen in 2025

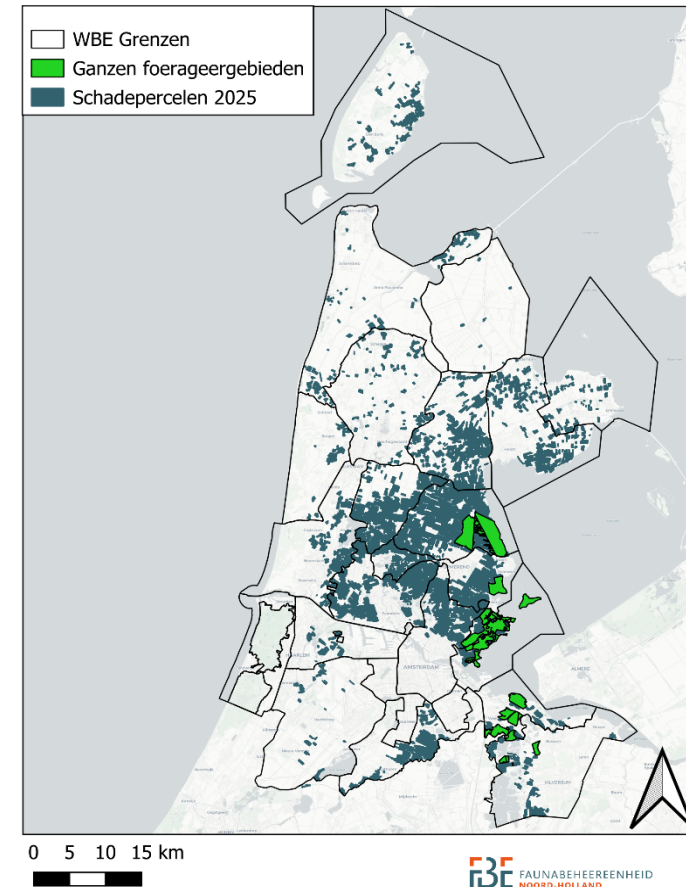
Soort	Getaxeerde Schade (€)	% totale ganzenschade
Grauwe gans	18.741.966	82,6
Brandgans	2.466.189	10,9
Kolgans	1.005.285	4,4
Rotgans	320.859	1,4
Nijlgans	119.092	0,5
Canadese gans	36.162	0,2
Rietgans	6.126	0,03
Boerengans e.d.	2.500	0,01
Eindtotaal	22.698.178	100

Schadecijfers 2021-2025

De schade is de afgelopen 5 jaar flink gestegen. In 2021 was de getaxeerde schade van ganzen zo'n 8 miljoen euro. Daarna is dit elk jaar aanzienlijk gestegen tot meer dan 22 miljoen euro in 2025. Ondanks het uitgevoerde beheer is dit weer 5 miljoen meer dan 2024, waar de getaxeerde schade nog rond de 17 miljoen euro zat. Dit komt neer op een totale getaxeerde schade van meer dan 72 miljoen euro sinds 2020 (Tabel 2). Het aantal tegemoetkomingsaanvragen is over de afgelopen 5 jaar ook gestegen van 8.000 in 2021 en tot meer dan 13.000 in 2025. Ook in deze getallen is de schade van ganzen binnen foerageergebieden niet meegenomen (Figuur 1).

Tabel 1: Aantal tegemoetkomingsaanvragen en getaxeerde schade door ganzen

Jaar	Aantal TKA	Gemiddelde getaxeerde schade per TKA	Totale getaxeerde schade ganzen (€)
2021	1.061	8.002	8.489.812
2022	1.097	10.733	11.774.045
2023	1.135	11.110	12.609.574
2024	1.414	12.278	17.360.513
2025	1.704	13.321	22.698.178
Eindtotaal	6.411		72.932.122

Figuur 1: Schadeparcelen Noord-Holland 2025 en foerageergebieden

Beheer

Ruimte voor beheer

Elk jaar wordt berekend of er beheer mogelijk is op ganzensoorten. Dit wordt gedaan aan de hand van Gunstige Referentie Populatie (GRP). Binnen de AEWA is afgesproken dat de GRP een goede maatstaf is voor de wettelijke eisen die worden gesteld aan de Gunstige Staat van Instandhouding (GSvI). Als een populatie onder de GRP dreigt te komen door beheer, dan zal er in het volgende beheerjaar geen beheer plaatsvinden op deze soort. Op deze manier wordt het welzijn en voortbestaan van de soort gewaarborgd.

De berekening gaat als volgt: aan het getelde aantal ganzen tijdens de juli-telling wordt de ondergrens van het betrouwbaarheidsinterval genomen ($N_{min[t]}$). De bovengrens van het betrouwbaarheidsinterval van de mortaliteit (M_{max}) wordt hier vervolgens vanaf getrokken. De mortaliteit betreft de gemiddelde mortaliteit van de afgelopen 5 jaar. $N_{min[t]} - M_{max}$ geeft de verwachte populatie voor het volgende broedseizoen ($A_{min[t+1]}$). Alleen als de verwachte populatie tijdens komend broedseizoen boven de GRP uitkomt, dan kan er in het komende jaar wel beheer plaatsvinden.

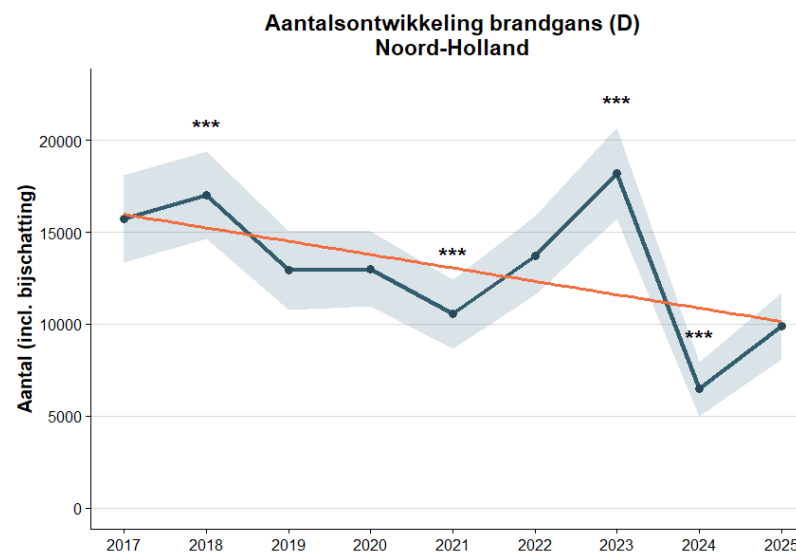
Tabel 2: Evaluatie van de ruimte voor beheer 2026

Waardes	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans
Provinciale GRP	8.250	2.100	17.200
$N_{[t]}$	9.891	4.362	141.998
$N_{min[t]}$	7.933	3.498	113.882
M_{max}	12.530	1.629	42.441
$A_{min[t+1]}$	-4.598	1.869	71.441
Is er ruimte voor beheer?	NEE	NEE	JA

Brandgans

In de trendgrafiek is te zien dat de populatie sinds 2017 een dalende trend laat zien. We; is er sinds 2024 weer een stijging in het aantal brandganzen (Figuur 1).

De GRP voor de brandgans is gesteld op 8.250 individuen. Na het uitvoeren van de berekening blijkt dat de verwachte populatie tijdens het komende broedseizoen bij voortzetting van het beheer zou uitkomen op -4.582 brandganzen. Duidelijk onder de GRP dus. **Dit betekent dat er in 2026 geen populatiebeheer kan plaatsvinden op de brandgans.** (Tabel 4).

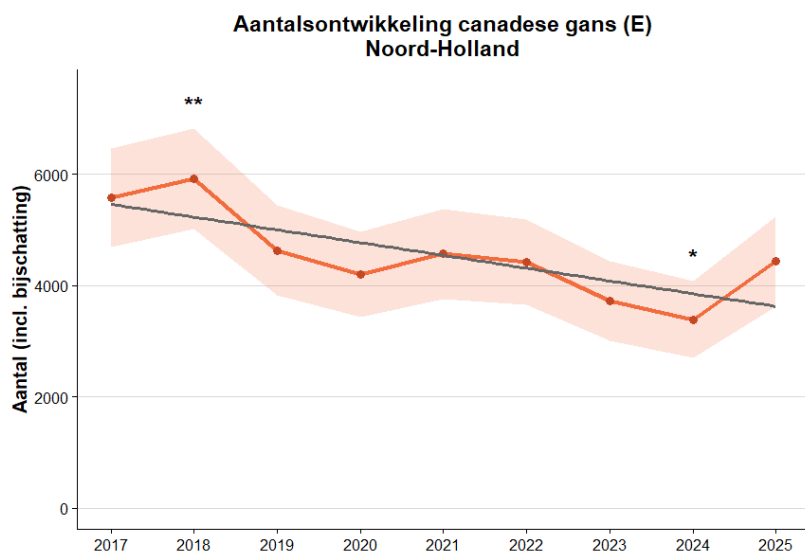

Figuur 2: Aantalsontwikkeling brandgans in Noord-Holland van 2017-2025. De oranje lijn geeft de trend van de grafiek aan.

Canadese gans

De Canadese vertoont een matige maar significante afname van 7% tussen 2017 en 2024, maar stijgt daarna weer licht (Figuur 2).

De GRP voor de Canadese gans is gesteld op 2.100 individuen. Na het uitvoeren van de berekening is gebleken dat de verwachte populatie van 1.869 Canadese ganzen tijdens het komende broedseizoen onder de GRP ligt. **Dit betekent dat er in 2026 geen populatiebeheer kan plaatsvinden op de Canadese gans** (Tabel 4).

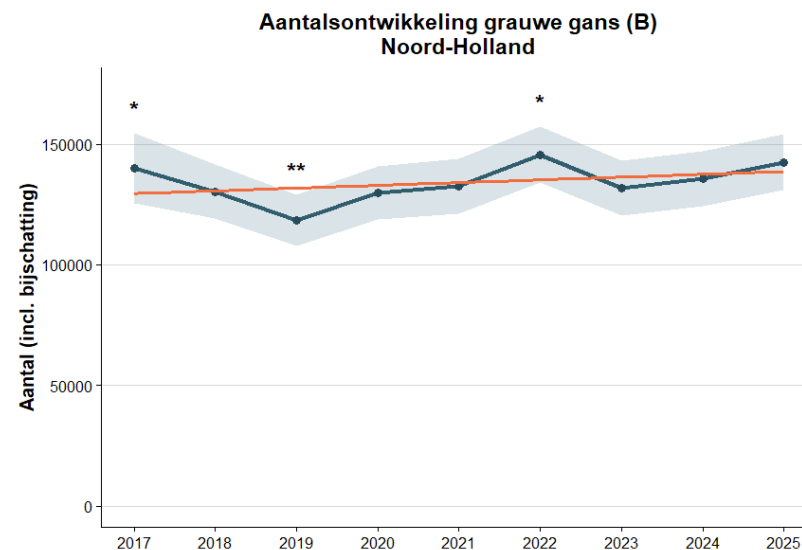
Figuur 3: Aantalsontwikkeling Canadese gans in Noord-Holland van 2017-2025. De blauwe lijn geeft de trend van de grafiek aan.

Grauwe gans

Het aantal grauwe ganzen schommelt sinds 2017 rond de 125.000 individuen en is, net als het totaal aantal ganzen, stabiel (Figuur 3).

Factsheet ganzenbeheer 2026 Noord-Holland

De GRP voor de grauwe gans is gesteld op 17.200 individuen. Uit de berekening volgt dat de verwachte populatie van 71.441 grauwe ganzen tijdens het komende broedseizoen nog boven de GRP ligt. **Dit betekent dat het populatiebeheer van grauwe gans in 2026 voortgezet kan worden** (Tabel 4).

Figuur 4: Aantalsontwikkeling grauwe gans in Noord-Holland van 2017-2025. De oranje lijn geeft de trend van de grafiek aan.

Conclusie

Op basis van de beschikbare schadedata en de berekende beheerruimte voor 2026 kan worden geconcludeerd dat populatiebeheer uitsluitend mogelijk is voor de grauwe gans. Voor zowel de Canadese gans als de brandgans is in 2026 geen beheerruimte beschikbaar, omdat anders de verwachte populatie tijdens het volgende broedseizoen onder de vastgestelde provinciale GRP-grens zou uitkomen. Voor de grauwe gans wordt een populatie verwacht tijdens het volgende broedseizoen dat ver boven de GRP uitkomt. Het aantal grauwe ganzen kan dus worden verminderd zonder dat de GRP in gevaar komt.

Tegelijkertijd laten de schadecijfers zien dat de ganzenproblematiek nog steeds zeer actueel en urgent is. De totale getaxeerde schade aan landbouwgrond blijft ruim boven de acceptabele schadewaarden en vertoont bovendien nog steeds een stijgende trend. In 2025 is de schade opnieuw toegenomen ten opzichte van 2024, ook na de beheer inspanningen van het afgelopen jaar.

Deze combinatie van factoren benadrukt waarom reductie van het aantal ganzen noodzakelijk blijft: de schade ligt nog ver boven het gewenste niveau, en zonder effectieve maatregelen is de verwachting dat deze situatie niet vanzelf zal verbeteren. Omdat alleen voor de grauwe gans beheerruimte aanwezig is, ligt de focus voor 2026 logischerwijs op het voortzetten van beheer op deze soort, met als doel om de schade terug te dringen richting een meer acceptabel en beheersbaar niveau.

